

Γιατί επιλέξαμε το βιβλίο - Γενικές οδηγίες για τον/την εκπαιδευτικό

Επιλέξαμε το γκράφικ νόβελ (εικονογραφημένο μυθιστόρημα/αφήγηση) του Θανάση Πέτρου *1936: Ετοιμόρροπη δημοκρατία* (Ικαρος, 2024), θεωρώντας πως το θέμα φέρνει στην επιφάνεια ήδη αποκτημένες από άλλες τάξεις ιστορικές γνώσεις, ενώ ο τρόπος πραγμάτευσής του διεγείρει αναπαραστάσεις που μπορούν να λειτουργήσουν διδακτικά για τους μαθητές και τις μαθήτριες. Το έργο που θα μελετήσουμε, «συνομιλεί» με τους άξονες της θεματικής περιοχής «Τι πραγματικά αξίζει; (διλήμματα-προκλήσεις-αποφάσεις)» αλλά και με αυτούς της θεματικής περιοχής «Ποιος απ' τους δυο μας είναι ο άλλος;» και μπορεί να αξιοποιηθεί συμπληρωματικά, ως επέκταση των συστάδων. Η αφήγηση προσεγγίζει την ιστορική περίοδο από το 1924 μέχρι και το 1936, παρακολουθώντας την πορεία του ήρωα από τον Πειραιά, όπου τον βρίσκουμε μετά τον Μικρασιατικό Πόλεμο, στη Θεσσαλονίκη, όπου καταλήγει μετά την περιπλάνησή του. Η ζωή του Γιώργη Αμπατζή, ο οποίος αποτελεί πλαστό πρόσωπο, είναι η αφορμή, ενώ πίσω από αυτήν, στη μεγάλη εικόνα, εκτυλίσσονται τα γεγονότα που προετοιμάζουν τη δικτατορία της 4ης Αυγούστου. Το μυθιστόρημα δεν χωρίζεται σε κεφάλαια όπως συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις. Τα καρέ, τοποθετημένα κατάλληλα το ένα μετά το άλλο, η εναλλαγή κοντινού και μακρινού πλάνου, οι λεζάντες αλλά και τα χρώματα που κυριαρχούν, δίνουν τον ρυθμό της αφήγησης και αποκαλύπτουν τα συναισθήματα των ηρώων.

Εξοικειωμένοι/εξοικειωμένες καθώς είναι οι μαθητές/μαθήτριές μας με την εικόνα, θεωρούμε ότι μπορούν σχετικά εύκολα να προσεγγίσουν την ιστορία που παρουσιάζεται. Η συνολική προσέγγιση του λογοτεχνικού έργου, δηλαδή η αρχική γνωριμία με αυτό, η ανάγνωσή του και οι ομαδικές δραστηριότητες που αφορούν μέρη του έργου, καταλαμβάνει το χρονικό διάστημα των 14 διδακτικών ωρών (συνολικά 7 περίπου εβδομάδων διδασκαλίας) με ιδανική ρύθμιση την αξιοποίηση ενός συνεχούς διώρου για το μάθημα της Λογοτεχνίας. Η αναγνωστική διαδικασία αναπτύσσεται σε τρεις φάσεις ως εξής: *Πριν από την ανάγνωση* (2 ώρες), *Κατά την ανάγνωση* (1-2 ώρες στην ολομέλεια και 8 ώρες για την ανάγνωση της αφήγησης και τον διάλογο γύρω από αυτήν στην ολομέλεια ή στις ομάδες) και *Μετά την ανάγνωση* (2 ώρες). Δίνεται στον/στην εκπαιδευτικό η ευελιξία να προσθέσει ακόμη δύο ώρες, όπου το κρίνει αναγκαίο. Στο πλαίσιο του Συγγραφικού Σημειωματαρίου οι μαθητές/μαθήτριες καταγράφουν σκέψεις και εντυπώσεις στους σχετικούς πίνακες, ενώ στη διάθεσή τους υπάρχει ποικιλία από κατ' επιλογήν δραστηριότητες, οι οποίες επιτρέπουν την πολύτροπη έκφραση της ανταπόκρισής τους στο κείμενο. Τέλος, οι μαθητές/μαθήτριες εξοικειώνονται με διαφορετικά είδη ανάγνωσης: δημόσια, ιδιωτική, δραματοποιημένη, συνανάγνωση, ανάγνωση από τον/την εκπαιδευτικό.

Ο ρυθμός ανάγνωσης και προσέγγισης των κεφαλαίων καθορίζεται από τις ιδιαιτερότητες του αναγνώσματος αλλά και από την εξέλιξη της πλοκής. Στην προαναγνωστική φάση υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες. Η κυρίως αναγνωστική φάση εξελίσσεται κατά βάση στην τάξη ενώ η ολομέλεια συζητά και εκπονεί ατομικές μικροδραστηριότητες που θα συμβάλουν στη διευκόλυνση της ανάγνωσης και τον προβληματισμό γύρω από την εξέλιξη της πλοκής. Ακολουθεί η συνολική θεώρηση του έργου, οπότε η πραγμάτευση των νοημάτων του γκράφικ νόβελ και η συζήτηση των ιδιαιτεροτήτων του διεξάγονται στην ολομέλεια, με την κατά περίπτωση αξιοποίηση της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου. Η αναγνωστική κοινότητα της τάξης διερευνά από κοινού τις τεχνικές και ταυτόχρονα το θέμα της αφήγησης. Χωρισμένη σε ομάδες προσεγγίζει επιλεγμένα θέματα.

Στο πλαίσιο αυτό συστήνεται:

α) να εξοικειωθούν οι μαθητές/μαθήτριες με τους προοργανωτές της μελέτης του κειμένου, ώστε να μπορέσουν να τους αξιοποιήσουν κατά την ανάγνωση: το αναγνωστικό ημερολόγιο, τους πίνακες χαρακτήρων, το διάγραμμα της πλοκής, τον πίνακα των συγγραφικών επιλογών και, τέλος, τη δομή και τα χαρακτηριστικά του γκράφικ νόβελ.

β) οι μαθητές/μαθήτριες να κρατούν σημειώσεις κατά την ανάγνωση καταγράφοντας απόψεις, σχόλια, παρατηρήσεις και συζητώντας στην ολομέλεια σχετικά με τις συγγραφικές επιλογές. Συνακόλουθα, καταπιάνονται ομαδοσυνεργατικά με επιμέρους πτυχές της ανάπτυξης της αφήγησης και αξιοποιούν τον διαδικτυακό χώρο του μαθήματος για την ανάρτηση των εργασιών τους.

γ) να υπάρχει ψηφιακός χώρος (ψηφιακή τάξη του μαθήματος) όπου οι μαθητές/μαθήτριες θα αναρτούν τις σκέψεις και τους προβληματισμούς τους καθώς και τις ατομικές ή ομαδικές εργασίες τους. Θα καλλιεργηθεί η κουλτούρα της αναγνωστικής κοινότητας με την ανταλλαγή σχολίων ανατροφοδότησης ή διατύπωσης των απόψεων και στάσεων των μελών της.

Εκδόσεις 24γράμματα

Συντελεστές

Επιστημονικός υπεύθυνος: **Μαρία Ξέστερνου**

Ειδήμονες γνωστικού αντικειμένου: **Ειρήνη Γαμβρού, Δέσποινα Δούκα**

Σύλληψη: **Ειρήνη Γαμβρού, Δέσποινα Δούκα, Δήμητρα Κιούση, Μαρία Ξέστερνου**

Το παρόν αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 6010165, του Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» που υλοποιείται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΙΕΠ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή